

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Égész évre 32 korona.
Félévre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Egy hónapra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adtnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsivárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyzetcentiméternyi — hirdetési ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor

Nyilvántartási cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

Bánffy beszéde.

Irtá: Bedőházi János.

Báró Bánffy Dezső beszéde, amely-
lyel zászlót bontott Debreczenben, minde-
nesetre a nagyborszábasu államfér-
fiúi beszédek közé tartozik. E mellett
azonban nem nélkülöz az egész dolog
bizonyos furcsaságot sem. A kinek
kormányzata alatt az a régi szabadelvű
kormányzati rendszer minden vissza-
élésével, minden jogtalanságaival a róla
nevezett erőszak politikájában elérte a
tetőpontot s aztán gyorsan alá is bukott.
Ime most, a midőn Tisza István gróf
ennek a rendszernek feltámasztását he-
lyezi kilátásba: ő az, a ki a felett a
rendszer felett meghuzza a halálharan-
got, vagy hát legalább is kárhóztatja
a régi irányt. Azt azonban nem késik
hozzáírni, hogy neki is vannak mulasz-
tásai az alakulás rendjén.

Midőn Bánffy Dezső báró a nem-
zetnek ama tanácsot adja, hogy te-
gyük földre a 67-ediki törvények régi
értelmezését és együttesen fogadva el
az alapot, törekedjünk ama czél felé,
hogy az egységes magyar nemzeti ál-
lamot nemzeti irányban a 67-iki al-
apon akarjuk kifejtetni s nem mint a
multban tették, az alapot csak védjük,
hanem az alapra építsünk, fejlesszük
is: hát ezzel ő is csak azt akarja,
hogy a közjogi harcra a magyar pár-
tok között megszűnve, azok más al-
apon szervezkedjenek, így például a gaz-
dasági függetlenség elvének, vagy a
nemzeti megerősödés, a nemzeti fejlő-
dés eszközeinek megvalósítása és fel-
használása alapján. Ez mind helyes és
mind jó dolog, de a végcélnek is meg
kellene jelölve lenni, a végcélnek is ha-
tározottan kikellene fejezni, hogy az
Magyarország teljes állami független-
sége az önállóság minden járulékal.

Az igenis helyes politika lehet, a
67-es alapon törekedni állami függet-
lenségünk elérésére és igen helyes ar-
gumentum az is, hogyha a nemzet
teljesen meg lesz erősödve számban,
szellemileg és anyagilag, ha gazdasági-
lag független, ha az állami és társad-
almi élet minden vonalán uralkodóvá
válk a nemzeti eszmény és nemzeti
gondolat, akkor a teljes állami függet-
lenség gyümölcse önként önkébe, azaz
hogy a következő nemzedék ölébe hull.

Csak, hogy ha ez a 67-es alapon,
vagyis ez alapján a Bánffy Dezső ér-
telmezése által is lehetséges, akkor azok
a tönnyezők, a melyek jelenben állami
függetlenségünknek, általában a függet-
lenségi eszmék megvalósulásának any-
nyira ellenségei, annyira utjában áll-
nak, bizonyos, hogy az így értelmezett
67-es alapon is oly ellenségei fognak
lenni, mint a jelenben a 48-as alapon;
s az így értelmezett 67-es alapon a
kormányképtelenséget ép úgy ki fogják

mondani, a mint azt kimondják jelen-
ben a 48-as alapon állókról.

A Bánffy-féle programnak elő-
nyét követői, a melynél fogva a negy-
vennyolczas és függetlenségi program
felé helyezik, abban látják, hogy ez ál-
tal a kormányképtességet el lehet érni.
No hát ebben az egyben csalódnak.
Azok a körök, a melyek kimondták a
függetlenségi pártra a kormányképte-
lenséget, kifogják mondani az új pártra
is. Azok a nemzeti erők azonban, a
melyeket e körökkel szemben fejleszteni
a függetlenségi és 48-as pártnak főfel-
adata, ha az új pártnak képesek lesz-
nek megadni a kormányképtességet, a
függetlenségi pártnak, vagy akár egy
még radikálisabb pártnak is megadhat-
ják ugyanazt.

Mivel az új Bánffy párt program-
jának egyéb részeiben csak arra törek-
szik, a mire a függetlenségi pártok,
azt hiszem a végcélja is ugyanaz,
mert anélkül a végcél nélkül az egész
pártalakítás egy szélhámoskodás volna,
hát tulajdonképpen ez nem annyira
egy új 67-es, mint egy új független-
ségi párt, a mely nem tagadja meg
kiindulásakor a 67-es alapot, de oda
akarja fejleszteni ezen, mint kiinduló
állásponton a nemzetet, hogy azt bár-
mikor elhagyhassa azt s a teljes önál-
lóság terére léphessen.

Miunde, esetre ez a függetlenségi
eszmék valószínűsítésének egyik módja le-
het s lehet vitatkozni azon, hogy me-
lyik helyesebb, a függetlenségi párt
által követett mód, vámi a kedvező
európai konstellációkat, a melyek a
valósításra alkalmasok, s addig ápolni
a nemzetben a függetlenségi eszméket,
vagy a Bánffy által ajánlott mód, fel-
tétve, hogy a Bánffy előtt is az a vég-
cél lebeg, s célja nem czupán egy
67-es frakciót alakítani, a mihez nem
volna aztán közünk.

Választás. A cs.-szeresdi kerületben
a választás e hó 22-én lesz. A kormánypárt
jelöltje Egyedi Arthur. A függetlenségi
párt ifj. Ugron Gábort léptette fel.

A vármegyei tisztviselők. A vár-
megyei tisztviselők országos egyesületének
szervező-bizottsága Segesvártól tartott ülés-
sén, melyen az erdélyi megyék legtöbbje képvise-
lve volt, elhatározta, hogy az aljegyzői
állások újjászervezése és a főszolgabírói álta-
lányok rendezése Bulla György ármai és
Szász József alsóhegyvármegyei alispánok elnök-
lete alatt albizottságokat küld ki, hogy a
fizetésrendezés előmunkálataiban való rész-
vételt végeztetve munkálataikban forduljon a minisz-
terelnökhöz; hogy új szakosztályt alakít a
gyakorlati közigazgatás színvonalának eme-
lésére; hogy megvédje a segédszemélyzet érde-
keit és mozgalmait indít az utsterek érdeké-
ben is. A gyűlésen Somogyi István alispán
elnökölt, az előadói tisztet Horváth József
egyesületi titkár viselte. A vitában résztvevő-
k Demeter udvarhelyi, Imre nagyenyedi,
Urdea fogarasi, Semsey brassói főszolgabírák,

Schieb szebeni aljegyző. A titkár indítvá-
nyára gróf Tisza Istvánt és Sándor Jánost
táviratilag üdvözölték.

HARC TOVÁBB.

Kik helyeslik a nemzeti küzdelmet?

A helyeslő nyilatkozatok és üd-
vözlő iratok még mindig jönnek. A ma
érkezettek közül álljanak itt a követ-
kezők:

Az „Ellenzék” tek. szerkesztőségének
Helyben.

Hazafias örömmel, szívünk, lelkünk
forró dobbanásával üdvözöljük a tek. szer-
kesztőséget annak a kitűnő gondolatnak
kapcsán, hogy szíjaiton meg a magyar tár-
sadalom: kívánja-e, szükségesnek tartja-e a
mi feltételezett, drága kincsünk, magyar
nyelvünk szuverén jogának elismerését. Im,
itt sorakoznak neveink. Minden egyes név
lobogó tüntetés a magyar nyelv törvényes
jogai mellett. A tek. szerkesztőségnek pedig
áldást, elismerést s a nagy munka jól meg-
érdemelt gyümölcseit kívánjuk azért a nagy
missióért, a melyet e tényével is teljesített!

Kolozsivárt, 1904. febr. 3.

Balassa Pál, ifj. Holl János, Szentpé-
teri Gyula, Fejér József, Szabó Géza, Ve-
szelovszky József, Galagán József, Hal-
larszky Albert, Goldglaw Henrik, Deák
Gyula, F. Sándor József, Tompos Endre,
Klunák Richárd, Neszmírák Ferencz, Par-
tos Ervin, ifj. Somodi István, Jónász Emil,
Deák Viktor, Csuszner Ferencz, Voith Sándor,
Rósa Péter, Elekcs Károly, Hantz Ernő,
Bohus Péter, Sebestyén Dénes, Mayer Imre,
Szász Tibor, Káldor Arthur, Nagy Samu,
Horosz Ignác, Kupás Samu.

Szerdahely, febr. 2.

Éljen az obstrukció!
Éljen a magyar nyelv!
Cs. Kézdi János, Kézdi Jánosné, Kiss
J. Antal, Székely Gyuláné, Báthor József,
Báthor Józsefné, B. Kiss Erzs, Komjátszegi
Sándor, Báthor Róza, Szentpéteri Székely Gyula.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Soha indokoltabb harcot nem vívott a
magyar, mint most, midőn saját nemzeti
nyelvért küzd az osztrák armánnyal és czip-
fos osztrák katonai szellem ellen! Nos, ezt
a titáni küzdelmet nem helyeselni, egy a
hazaárulással!

Éljenek a küzdők, kiknek lelkes kis tá-
bora a magyar nemzet örök hálójára érde-
mesült!

Csak előre, ne hallgassanak a hiteha-
gyottakra, ne a csábító szírián hangjaira.
A nemzet a küzdőkkel tart s győzel-
mük biztos, mert övék az Igazság!

Isten vezérelje diadalra a lelkes kis
gárda emberi erőt fölmúlul küzdelmét!

H.-Karácsonfalván, 1904. januárius hó
30-ikán.

Pünkössti Geiza

husz választó nevében.

LEVELEK.

A magyar kaszinó bálja Balázsfalván.

Balázsfalva, febr. 3.

E lap hasábjain időközönként referálni
szoktam az itteni magyarságot érintő ese-
ményekről és ha ezen értesítések kronolo-
gikus sorrendjét nézzük, azt látjuk, hogy a
ma elelőtt néhány évvel csupa jeremiádot
zenghettem a magyarság helyzetéről, addig
később mindinkább változott az előtérbe
túló események folytán tudósításaim hangja
és legutóbb már az őszinte öröm hangján
referálhattam arról is, hogy megünnepelte
a balázsfalvi magyarság is — először — a
nagy márciusi napok emlékét. Erről szóló
tudósításomban kifejezést adtam egyben
azon reményemnek is, hogy az a hazafias
szellem, mely a magyar kaszinó 1903. évi
közgyűlésén megnyilatkozott, minden nyil-
vános ténykedésnél is igazolni fogja, hogy
vitézlő szolgálja az egyet a maga előtűzött
azon czél, hogy a magyar szellemet, ezen
az exponált helyen társadalmilag fejlesz-
se és erősítse — reményem valóra vált — a
mi kicsiny, de lelkes közönségünk megér-
tette a kaszinó agilis vezetőinek lelkes szó-
zatát és áthatva a hazafias érzéstől, közre-
működésével elősegítette azt, hogy az egy-
letnek e hó 1-én rendezett bálja olyan szé-
pen és fényesen sikerült legyen, melyre
máltán büszke lehet minden itt élő magyar
ember, mert ilyen fényes bált lehet ugyan
rendezni nagy városokban, de fényesebbet,
kedélyesebbet és jobban sikerültet még nagy
város publikuma sem tud produkálni.

Nagy az öröm a magyar szívekben, hogy
elérhették azt, hogy a mi nyilvános szerep-
lőnk (hisz' a bál is az) például szolgáljon
az itteni idegen nemzetiségek, mert tudom
jól, hogy ezennel oda fognak törekedni, hogy
olyan szép és előkelő bált rendezzenek, mint
a lenézett és kicsinyelt magyarság rendezett
ezen a farsangon. Gyönyörű és nagy virágos
kert volt februárius hó 1-én este az „Univer-
száloda” díszes nagyterme, a szebbnél-szebb
virágok, Balázsfalva és környéke szeretetre-
mélto és szép magyar uri asszonyai és leányai
fényesek szép kép volt. Volt miben gyönyör-
ködni a szemnek, együtt látni a környék
magyar intelligenciáját, szebbnél-szebb és
fényesebb tolelteteken; a hölgyek szépsége,
toleltetjük gazdagsága, elegáns és izléses kiál-
lítása nem Balázsfalván, de az első budapesti
elite-bálon is méltó feltűnést keltett volna.
Nem hiányzott a bárlól egyetlen balázsfalvi
magyar család sem, melyet valamely elhárít-
hatatlan ok távol nem tartott, együtt volt
itt Balázsfalva és környéke magyarságának
színe-java. Összetartott a mi kis magyarsá-
gunk, csak azért, hogy megmutassa, hogy
milyen nagy társadalmi erőt képvisel a számban
aránylag kicsiny balázsfalvi magyarság,
megmutatta, hogy mire képes; elérte azt,
hogy olyan mulatságot rendezett, a mire a
számban többszörös román intelligencia ez
ideig nem volt képes, pedig nem igen kellett
verbuválni, úgy jött el a bála a magyarság,
mint a ki tudta, hogy kötelessége ott lenni,
mert a bál sikere győzelme a magyarságnak.

Volt is jókedv, lelkes hangulat a táncz
még a reggeli órákban is tartott és 2-án
delelőtt vég magyar nóták mellett — még
együtt mulatott a bálózók nagy része. A
zenét Káló Géza nagyenyedi hírneves zene-
kara szolgáltatta, a ki ugyan csak huzta a
szebbnél-szebb és legújabb nótákat, a négyes-
hez 40 pár állott fel a tánczra. A román ma-
gyar barát családok közül kettő a fiatalág
közül három csatlakozott a magyarság báljá-

hoz. Kedves emlékek távoztak a bálózók,
a helybeliek ama nemes elhatározással, hogy
neki kötelességük a jövőben is lelkes támo-
gatással mennél fényesebbé tenni a ma-
gyarok bálját, a vidékiek pedig azzal, hogy
előjönnek a jövőre is, mert ilyen szép és fé-
nyes bált, a hol ilyen jól és kedélyesen mu-
lathatnak, a vidéken alig találhatnak.

A bál berendezésének országrésze a
járás népszerű főszolgabírójának Simonffy
Alajosnak vállára nehezedett, a ki lelkes
vezére itt minden hazafias törekvésnek, te-
vékenységében lelkes fiatal gárda támogatta.

—a.

Halálozás.

Vajdahungad, febr. 3.

Pinna János vnyunadi járási szolgabíró
fiatal viruló neje ma szívvelhűdés következté-
ben hirtelen elhalt, bánatos férjén kívül
két kis árva gyermeket hagyott itt ezen a
romlott világon.

Halálát azon aggodó izgalom okozta,
hogy férjének ma délután kellett volna pár-
baját vívnia, ezen körülmény tudomására ju-
tott s a férjét aggodó, mélyen érző szívet
a fájdalom megölte. Temetése folyó hó 5-én
lesz.

Itt ezen megrendítő szomorú esetről
megemlítendőnek tartom a közügy érde-
kében, hogy kis városunk külömben érde-
mes intelligenciája közt a párbafozási mánia
nagyon lábra kapott s tapasztalni lehet, hogy
máholnap oda jutunk, hogy a társadalmi
érintkezés lehetetlené válkik.

Az órámitás, gög, türelmetlen izgé-
konyág irigység, apró dolgok felu-
jása, áskálódás, korunk eveszedelmes beteg-
ségei itt is tűnedezni kezdenek s lajzák azt
a lánczot, melyet felebarát szeretet néven
ismertünk eddig és amig ismertük boldogok
voltunk.

Törvényt, szigorú törvényt, a becsület-
ben gázolókra, de viszont szigorú törvényt a
párbafozókra és segédre, mert a huszadik
század már nem nyughat a sötét kor ostoba
szokásai alatt.

Sz. L.

Fővárosi levél.

Budapest, febr. 2.

A germanizálás, mely a fővárosban előre
halad, nemcsak a vidékről felmenő látogatók
előtt tűnik fel, hanem feltűnik itt-ott immár
azokban a körökben is, a hol a baj és ve-
szedelem nagyságát mérlegelni tudják.

Eötvös Károly képviselő és „abbaziai”
asztaltársasága élénken tárgyalt ezt tegnap-
előtt. Eötvös példákat is hozott fel arra, hogy
külföldön minden nemzet mily nagy gondot
fordít a nyelvére. Csehországban nem ál-
nak szóba azzal, a ki németül beszél. Egy
magyar ember Prágában táviratot akart né-
met szöveggel feladni. Nem akarták felvenni.
Irja meg csehl!

A csehl járt magyar alig tudta meg-
értetni, hogy az ő nyelvbeli fogyatékossága
onnan ered, mert ő magyar. A mint ezt
megértették, testvéries barátsággal elfogad-
ták a német táviratot.

A germanizálás melegegyai az üzletek,
a gyárak. Itt minden német. Kivételt ké-
peznek az olyan czégek, mint a Ganz és
társaság, mely tíz év előtt német szak-
emberek és műszaki munkásokból állott s
ma már magyar szóra van kényszerítve az

(Vége köv.)

A legjobb barátja.

Angolból fordította: Amica.

I.

— Monsieur de Gatté, haza jött Gerő?
— Nem tudom, Mademoiselle.

Monsieur de Gatté, aki hátra dölve fe-
küdt egy hinta széken, kivette ajkai közül
a cigarettát, s fekvő helyzetéből felemel-
kedve, félgöbnyűt pillái alól lustálkodva
nézett a beszélőre. A leány éppen az ajtó-
közben állott, midőn a kérdést intézte, de a
válaszra a szobába lépett és aztán a saját
órájára. De úgy látszott, hogy egyik sem
elégítette ki, mert össze huzta a szemöldö-
keit s megráztta a fejcsékjéit.

— En tudom, hogy késik! Bizonyo-
san késik! — mormogá.

— Nem gondolom, mademoiselle. O'Con-
nor ritkán jön haza hat előtt — mondá de
Gatté hangjával.

— De már meg van hat óra. Meg va-
gyok róla győződve, hogy ez az óra késik.
Ez a legrosszabb óra, melyet életemben va-
laha láttam. Mindig rosszul jár, vagy siet
vagy késik. Az ember soha sem bízhatik

TÁRCZA.

Lakmározásról.

(Farsangi tárcza.)

— Elcsevegi: Fülel Sz. Lajos. —

Farsang idején, még a mostani nehéz-
járású időkben is, a jókedv zsilipje megnyi-
lik s az emberek a különféle bálók, lako-
mák, menyegzők, disznótörök vidám keret-
ében csapongó vígsággal szedgetik az élet
örömvirágait. Ilyenkor természetesen nem
csak a vélelányok rövid a farsang, hanem
mindazoknak, kik tüzes kurjantások között
őhajítják: *Bárcsak ez az éjszaka, Szentgyörgy-
napig tartana!* Hogy az egészséges ellen-
menyit vétkeznek, arról mos szó se legyen;
majd beszámol a végrehajtások és Kárlsbád
statistikája...

Azt hiszem nem stilszerűtlen dolog, ha
most farsangon a lakmározásról írok. Kü-
lönben is lakmározó nemzet voltunk mindig.
Egy ünnepet se tudnánk lakoma és toaszt
nélkül megtartani. Az „áldomás” nálunk nem-
csak nemzeti ritus, hanem az egyezkedések
nél, a mai közjegyzési okiratoknak megfelelő,
törvényes formula is. Sőt a „sirva vigad a
magyar”-féle természetet a temetések szomorú
funkciói között is helyetnyitott a tör-oknak
és a toroknak...

Annyi szentigaz, hogy nálunk a vege-
táriánus felfogás nem igen hódít és így nem
igen akadnak Spinozák, kik 12—15 kraj-
czárt költsenek napi étlemre, hát mi is azt
valljuk, hogy a mely kertben egy számar-
chen pusztul, ott tíz vegetáriánus jóllakik...

Az ember talán semmiben sem volt oly
különcz, mint éppen az étkezésben. Magától
az embertől kezdve, le az utolsó pókig,
megevert mindet. Europa lakóinak étlapja
az ősi kőkorszakban, körülbelül hétezer év
előtt; ilyenforma volt: Lóhúsból kivont le-

ves, rhinoceroscsont, „entrée”, barlangi medve
sonka vagy oroszlán sült, szarvas hús és pi-
ritott mamuthvéló erdei gyümölcsös. Az
újabb kőkorszak ételét, körülbelül négyezer
év előtt, ezek voltak; ősbika mártással, juh-
hús savanyu sósával, vaddisznó. Utóéte-
ként különféle gyümölcsöt fogyasztottak,
kelta sőt ittak és a ma divó ebédutáni kávé
helyébe kecsketejet fogyasztottak. Magától
értetődik, hogy csak az akkor is hatalmas
és „uri számba menő” emberek között járta
ez az étlap. Furcsább étlapról beszél egy
egyiptomi tudós, ki elmondja az arabok ked-
ves ételét. A régi arabok úgy vásárolták a
fiatal kutyákat, mint a mi szakácsnőink a
pulykát, libát.

A macskahús nyálakész számba ment,
emellett kitűnő szernek tartottak a meg-
igézés, bosszorkányság ellen is. A rántott
sóka és a skorpíó — saláta szintén nagyra-
becsült csemege. Ették a sült vagy főtt ló-
húst, a puhányokat és rovarokat. A fekete
kigyó húsá delikatesz számba ment.

Az étkezésben való fényűzés tulajdon-
képpen hazája kelet. Azok az egyszerű so-
kások, melyek az egész világra kiterjedt ró-
mai birodalomban uralkodtak, csakhamar tö-
kéletesen megváltoztak, mikor a keletiek
fényűzésével megismerkedtek. Hiába küzdött
ellené Cató és mások, a fényűzés mindenbe
terjedt.

A vagyonosabb pátriciusok házában
rendesen két ebédlő terem volt, nyári és téli.
Az ebédlő terem tetejét rendszeren nyitva
hagyták s lakoma végével onnan illatos vi-
rágokat, koszorúkat és apróbb ajándékokat
szórtak le a vendégek számára. A rómaiak
nemzeti ételére a pulis nevű lisztpép volt. Na-
gyobb lakomák alkalmával az edeleket
nagy számmal hordották fel (ab ovo ad
malo). Közönséges ételiek voltak: a tojás,
saláta, káposzta (Cato kedvence étel), répa
sóval és mustárral, árticsóka, sparg, dinnye,
ugorka (Tibérius mindennap ette), olaj, kö-
mény, gombák (egy fajtát császárgombának
neveztek, mivel Claudius császár ezzel mér-
gezték meg), csigák, osztrigák, halak, gyi-

kok. Főeledele a mártásos pecsenye volt. Kü-
lönösen a pávást kedvelték. Ebéd közben,
melyet étvágy gerjesztő, legtöbbnyire must-
ból és mézből készült promulsissal kezdték
meg — nem igen ittak de ebéd után, mikor
a házi isteneknek (Lares) csendben áldoztak,
megkezdődött a mértékeltenségig menő ivás
s akárhányszor az asztal alá kerültek, mint
hajdan Apaffy Mihály nagyságos fejedelmi
urunk. Szébben csinálta ezt Mátyás király,
ki gazdag lakomái is hasznos könyvekbeől
felolvasottat és élénk eszme cserét folytatott
vendégeivel.

A rómaiak ebédközben sokszor tizen-
egyszer is változtattak az étkezten. Aztán
végül megjelentek a fuvalozók, pantomimi-
kusok, akrobáták, deklamátorok, kik a ven-
dégek mulattatásáról gondoskodtak. Hogy
ételben s általában mindenben, mily örült
fényűzést fejtettek ki, következő adatok bi-
zonyítják: *Néronak* egy murhinai mosdó-
medence 300 talentumba (412,500 tallér)
került. *Appius*, mikor márcsak félmilliónyi
vagyonra volt, mérget vett be, mert ennyiből
az akkori inyenokok fogalma szerint, nem
lehetett megélni. *Helisgabulus* — kit a rózsák
füllasztottak meg — egyetlen hatszáz strucz
agyaléját tállaltatta fel. A híres *Aesopusnak*
egyetlen táltétl (éneklo madarak nyelveiből)
hatszáz aranyba került. *Cleopatra* borban fel-
olvasztott, százezereket érő drágagyöngyöket
ivott meg, hogy saját becsértékét emelje.

Caesar diadalakomáján egész római népet
megvendégelte... És ez a mértékeltenség —
mely már a nemesebb érzések kialakását jelen-
tetik — így ment minden téren. Például
Sulla gyászünnepegyén hateraz máglyát éget-
tek el, holott a régi XII. tábla törvénye, egy
elégítésére, csak egy máglyát enged meg.
Poppea Sabindt (Neró nejét) mikor eltemet-
ték, több tömjén és kósza (cassia) égett el,
mennyit Arabia egy év alatt termelhet. *Ca-
ligula* lovát Incitastust, konsullá nevezte ki
s egy év alatt tízezer font pókhálót szedett
össze kedvtelésből... Nem csoda, ha *Jugurtha*
felkiáltott: *Rómában minden eladó!*

Ez a nagy fényűzés kergette romlásba

igazgatóság által nemcsak a vezetőség, de magyar dal csendül meg, a munkások hatalmas dalárdájának ajakán.

Az ilyen példa követésre kellene, hogy találjon. Kíváncsok lennének, ha az Emke fővárosi választmánya ebben a tekintetben irányító befolyást gyakorolna.

A hazai iparpártolás minden nagy embernek vesszőparipája a fővárosban; sőt a vidéken is. Tudjuk, hogy Bánffy Dzsó bárnak is benne van a programjában. Azt is olvasták önkök, hogy Wekerle Sándor gyárkezelőnek a sztrádként legutóbbi kaszinó beszédében.

En úgy képzelem ezeket az urakat, mint Hannót, a ki Kolumbus előtt 300 évvel már regélt Amerika felfedezéséről.

Nem mese kellene immár a magyarnak uraim, hanem *történet*. Mint miniszterelnökök miért nem indították meg a magyar ipar fellendülésének történetét?

S ha akkor féltek az osztrák uralkodó elemektől, miért használják mézes madzagként ünnepi beszédekben a hazai ipar ügyének fontos kérdését?

Nem beszélni kell itt uraim, hanem cselekedni kell.

Ha önkök, a kik a forumról leszálltak s izmaik mint Herkulesnek elég erősek, vagyoniag függetlenek, tehát Ausztriának szoldájában nem állanak, ha önkök is csak mesét mondanak nekünk, csak színes ábrándokat szöven, akkor nem nekünk tesznek szolgálatot, hanem a „tágabb haza” távolabbi részének érdekeit szolgálják akkor is, mikor miniszterelnökök voltak, ma is, a mikor a gyári kéményekről és külön-vámterület ábrándjairól csak regélnek.

Ott kellene önöket volt miniszter urak, hogy lássuk a gyakorlati munkálkodás terén. Ott kellene, hogy lelkesen dolgozva, kijavítsák mindazt, a mit, mint miniszterelnökök, az osztrák hatalmassal való békesség kedvéért rantani voltak kénytelenek. De önkök nem akarják bekormányozni keztyűtől védett kezeik selyem puha bőrt. Önkök csak beszélnek, mint ama jó vitézek, a kiknek ma már senki sem hisz. Beszélnek, mint ama lelki atya, a ki vizet prédikál, de bort iszik.

A legelső akciónál azonban bizonyára önkök lennének az első, a kik közvetített utakon tiltakoznának a gyakorlati kivétel ellen.

Ime, ott áll önkök előtt a Magyar Védő Egyesület. Kossuth inteni szerint, a mai kor irányzata által diktált eszmék által szervezve dolgozik.

Naponta 6–8 óra között értekezleteket tart. Oszályokat, bizottságokat, ipar bankot tervez, mely ellúson a saját érdeket szolgáló eddigi pénzintézetektől. Önkök ezt észre sem vették. A kik az önkök köréből észrevették, azok hol követelték, hol közvetlen utakon dolgoznak ellene. Dolgoznak azért, mert bankjainknak, melyek Ausztria emleztén táplálkoznak, a mama kiadta az ordrot, hogy tülzel-vassal vissza kell fojtani az akciózt. Így hiába való Sándor Jó-zsefnek, Fekete Gábornak, Somsich Tihamárnak, dr. Apáthy Istvánnak s másoknak a törekvése.

Pedig a Magyar Védő Eylet kiváló igazgatójának, Lóherer Andornak a lelkes törekvése valóban tiszteletre méltó. Ez alapos késztetésű jeles közgazdasági író, kinek tapasztalatban gazdag évek állnak a a háta megett, buzgon törekvésekked.

A főváros és vidék lelkesebb férfival, komoly testületével szoros össze kötést tart.

A napokban is két napon keresztül tanácskozás folyt erdélyrezi intézőkkel a fölött, miképen lehetne a Királyhágón inneni és tuli erőket egyesíteni arra, hogy iparunk egy-felől védelmet, másfelől belterjes fejlődést nyerjen.

Az egyesületnek tervezete, programja igen szép és gyakorlati tén mozog. Hogy lehetne megvédeni a szolid, versenyképes, sajnos lenyűgözött magyar ipart?

Miképen lehetne egymással szerves összeköttetésbe hozott árucseréket létesíteni? A Védő-Egyesület tervez egy nagyszabású kongresszust is, melyen a magyar nőegyletek vezetői vennének részt s a melyen a hazai termékek vásárlása iránti érdeklődést megbeszélnek.

Azonkívül több gyűlést fognak tartani vezető férfakkal az osztályok megalakítására. Istenem, milyen szép lenna, ha ilyen

munkálkodások élén láthatná az ember volt miniszterelnökeinket.

Ekkor bizhatnánk bennük. Üres szavak azonban, fájdalom, nem lelkesíthetnek.

Szemlélt.

A második Jack.

Jim, a gyermekölő.

Pár évvel ezelőtt világszerte riadalmat okozott az a vérengző Jack, akit hasfelmetszőnek neveztek s aki rettenetes kegyetlenséggel tartotta rettegésben Angliát.

Ennek a Jacknak most méltó párja akadt egy emberben, a kinek Jim a neve. Hogy ki ő, azt éppen egy nem tudja senki, legalább egyelőre, mint a hogyan sohasem tudták kérekeríteni Jackot.

A londoni East City homályos, szegényes kerületében, a szűk utcák labirintusában pár hét óta már nyolcz apró gyermek találta holtan s megcsontkítva. A megcsontkítás minden gyermekben ugyanazon módon történt. A misztikus gyilkosságokat ugyanaz az ember követte el, a kinek kilétét nem sejtí senki.

A felháborodott nép most rettegve keresi a borzalmas embert, a kit az utca Jim, a gyermek-ölő névvél jelölt meg. A véres sorozatnak a folytatása elől félve rejtgetik gyermekeiket az anyák.

Konstantinápoly.

A hatalmas román hajó lassan fordult be a Fekete-tenger sötét vizeiből a szép Boszporuszba, melynek partjaira három ezer év történelme nyomta rá bélyegét. Váromok, erődök, kisebb falvak, nyaralók terülnek el itt tarka össze-visszaságban. Egy szirtfokon széles, ódon bástya mered az égnék: a Madrasz Kaleszsi. Magyar foglyok emelték. Tövében néhány török ágyu torka ásitoz felénk.

A fedélzetén állunk mindnyájan. Egy kanarulatnál azután föltűnik előttünk Konstantinápoly, Kelet csodás, tündér városa a maga egész szépségében. Házainak tömegeiből kiemelkedik a mecsetek kupolája s a sok karcsu, hófehér minaret. Legmagasabb, legimpozansabb köztük az óségi Aja-Lophia, melyet sárgás-vörös patinával vont be az idő. A tenger partján terülnek el a szultánok csodaszép palotái. S mindez oly szokatlan, új, mesebe illő; annyira elüt attól, a mit eddig láttunk.

A hajó partot ért, kikötött. A parton utalatos, rongyos embertömeg nyüzsg, kiabál, alkudozik. A piszkos utcák kövzetén kóbor kutyák fetrengenek vagy marakodnak a hulladékokért. Szük sikátorokon haladnak keresztül, a lakásokból kellemetlen büd árad ki, az ajtó előtt felhalmozva áll a szemét. Mindenütt piszkos, szenny, bűz, rondaság.

Más kép. Szébb, fölemelőbb, de tán még szomorubb. A Szófia-mecsében vagyunk, Nagy Konstantin hajdani dicső templomában. A portálé fölött kereszt volt régen. Bemázolták, de előtündöklik a festék alól is. Bann a templomban egy kőlapot mutogatnak, melyre állított Mohamed szultán rányomta volna keresztény verbe mártott kezét. Megállunk a kupola alatt. Hatalmas, gyönyörű alkotás az a templom, méltán szolgált mintául a későbbi korok építészének. De oly rideg, kihalt; egy-egy török mormogja csak gépiesen a Korán verseit. Tovább-oszozogunk papucsainkban. A szentély fölött szép, mozaik Krisztus kép volt hajdan. A törökök bevonaták aranyfestéssel, de a festék színe elhalványult idővel s elárgyogott alóla a szelid, bánatos Krisztus-arc. El-el néztem s eszembe jutottak az Üdvözítő szavai: Szomorú az én lelkem mindhalálig...

Temetni jöttünk, nem dicsérni...

Menjünk más templomba innen. A lazaristákhoz, Rákóczi sirjához. Megdobban a szívünk, könnyosillog a szemünkben, mikor át-lépünk a templom külsőbét s szeretnénk sirva leborulni arra az egyszerű fehér márványlapra,

De Gatté jóízűen nevetett.

— Mademoiselle tudja, hogy most engemet kényes helyzetbe hoz — mondá. Nem kívánhatia tölem, hogy saját hazámnak a szokásait becsüreljem; de az angol szokásoknak egy ilven kedves eredményével előttem — mit tudjak tenni? Oh, a gondviselés jó hozzám. Megvagyok kímélve a választól. O'Connor közeledik, tévé hozzá vidáman.

— Gerő jön? Oh, de pompás!

Boriska kiszaladt a szobából az előszobába, s éppen akkor érkezett oda, midőn a külső ajtó kinyílt és O'Connor Gerő egy magas kellemes külsejű ifju belépett.

— Gerő — oh, Gerő, mennyire örülök, hogy haza jött! De mennyit késett! kiáltá a leány.

— Késtem? Meghiszem azt! Érzem hogy hálálatlan hazámnak a szolgálatában mag holnap elnyövm magamat válaszóla Gerő s könnyű felsőkabátjának a felakasztásában megállott s a kalaptartó közepére akasztott kis tükröben megnézte magát. Szavamra mondom, hogy csontvázra dolgozom magamat. Ha a hazafiság szelleme nem lelkesítene bennünket, nem tudnám kiállani. De így, küzdünk, tudva, hogy Anglia, minden ember-től megvárja, hogy kötelességet teljesítse, de főleg a Somerset háztól követeli, hogy erre vonatkozólag az ország többi részének jó példát adjon.

— Oh, hogy is ne! Ne beszéljen nekem ilyen badarságot! Sokat gondol maga a hazája javáért — mondá Boriska. — És ugyan szép példával megy elő! Azzal a csinos kis leánnyal enyelgett a restaurációban, a hol villásreggelizni szokott. Gerő, nézzen ide, — ekkor közelebb ment hozzá, két kis kezét az ifju mellére tette s nevető szemekkel nézett rá — valami mondani valóm van. Ma este Faustot adják a Liceumban. Nem volna kedve elmenni?

Válaszul Gerő a zsebébe dugta a kezét. Egy csomó kulcsot, három pennyt vett ki

mely a legnagyobb szabadsághős hamvait fűdi. Megkezdődik a szent mise. Magyar fő pap monja, magyar papok segítkeznek neki s magyar hivatásoknak alatta forró szívből. És mise után onnan e sönétélyből, honnan csak Isten dicsőségét szokták hirdetni, papok és világiak méltatják a nagy Rákóczi érdemeit, kinek jelszava volt: Pro Deo, patria et libertate!

Még egy szent sir van Konstantinápolyban. A Boszporusz ázsiai partján, a szépen gondozott angol temetőben alussza örök álmát Guyon Richard honvédtábornok.

Szebb nyugóhelyet képelni sem lehet! Szemben terül el a csodaszép török főváros, jobbra van a Boszporusz, balra a Márványtenger, habjaiban visszatükröződik a déli nap s ragyogó fényfelvonja be az egész tájképet. Itt az örökzöld ciprusok között van elrejtve egy egyszerű, fehér kőlap, rajta a felírás:

Guyon Richard gróf,
Török főtábornok,
Frankhon ivadéka,
angolhon születve,
Magyarhon vitéze. (Igy!)

Elhangzik egy rövid emlékbeszéd, azután elől az erdélyi francziskánus rendfőnök, egy hatalmas életerős magyar barát, letérdel a sir elé s imádkozza a miatyánkot. És mi többiek, katolikusok, protestánsok és zsidók, áhitattal rebegjük utána: Adj uram, örök nyugalmat neki!

A szultán megnyitotta előttünk palotáit, kincstárát s meghívott a szelantikra. Elmelázza néztük a régi szrajt s a fényes portát, melynek kapuin oly gyakran kopogtatott a békét kereső, hódoló magyar küldöttség. Ma kihalt, puszta, elhagyott itt minden. Almelkódva tekinttünk meg a kincstár ezeregyezsaka mesebe illő csodái s gyönyörködünk az újabb szultán paloták fényes pompáján, ritka műizlésén.

A szolomik alkalmával pedig elvonult előttünk a török hadsergét s az udvar. Láttuk a mecsetek melet a szultánt, ezt a görnyedt, tehetetlen öreg urat, ki fél a saját árnyékától s palotájának egyik zugában sem meri álomra hajtani fejét. Eljénzésünkre felénk fordult s üdvözlöt intett sovány száraz kezével.

Köruntunk befejeztével, hármásban egy kis csolnakon, az Aranysszav hajbajn ringatózva élveztük a naplementét. Az evezős bevonta a vitorlát, teljes szél csend volt. A habok lágyan csökolgáltak a hajó oldalát. Némán, elgondolkozva ültünk egymás mellett. Előttünk terült el a görög romokon fölépült, enyészetnek induló, tündérszerű török főváros.

Es eszembe jutott egy más kép. Évekkel eselőtt Rómában megállottam naplementekor a Palatinus tövében és elragadtatással néztem a Forum romjait. Önkénytelenül összehasonlítottam most a pogány világot meggyőző kereszténységet s az elfajult keresztényeket leigázó török uralmat. Egymás mellé állítottam azt az ifju csillogó szemű, hófehér agastyánt, kit százezer tiszteletnek s a ki foglyi saját palotájában és e szultán kiált, görnyedt, bágyadt alakját, ki három világrész ura, de trónja alatt ingadozik a talaj s nem lel nyugalmat a Jildiz-Kiosz gondosan őrzött, légmentesen elzárt falai között.

Konstantinápoly ma oly halkok tündér seép leányzó, kinek életereibe beleoltották az erkölcsi telenség, a fatalizmus, az erőszak halált-hozó mérget. Oly szép még haldoklásában is s oly megható, oly szomorú ez a pusztulás.

Róma pedig, a megalkozott, megtört, diadalmas Róma él és uralkodik az egész világ fölött!

Gyárfás Elemér.

A pénzes levélhordó merényleje.

Budapest, febr. 4.

A mult év szeptember 23-án Boda István pénzeslevélhordó egy ismeretlen tettes baltával leütötte és kirabolta.

Budakeszről kedden este táviratot kapott a budapesti rendőrség. A táviratban a budakeszi csendőrség jelenti, hogy elfogtak egy embert, a ki minden valószínűség szerint azonos azzal a rablóval, a ki Boda István levélhordót leütötte és kirabolta. A rendőrség

belőle, melyekre szomorúan s komikus rémülettel nézett.

— Véghetetlenül szeretném azt tenni kedvesem, — mondá. — De tekintetbe véve, hogy minden földi vagyonomat és a néhány fillér képviseli s a hónap elseje csak egy hét múlva virrad ránk, nem látom, hogy miképen lehetne azt megtenni. A színházigazgatók nem olyan bizalmas természetűek és nem olyan hiszékenyek embertársaik iránt, a milyennek látni szeretném őket; — más szóval, ők nem adnak hitelt jegyeket, mert ha adnának...

— Akkor a drámát gyokrabban partfogolná, ugy-e, Gerő? — mondá Boriska nevetve. De nézzen ide!

Ekkor egy levélborítékot vett ki a zsebéből s nagy diadallal két jegyet tartott az ifju elébe.

— Nézzén ide, — folytató, — Gerő, nézzé, támlás zártseken! Most az egyszerű nagy urak leszünk. Barátom, most nem kell a földszinti ajtó előtt egy óráhosszat várakozni. Öltözzék fel szalon-kabátba, kössön fehér nyakkendőt, csipje ki magát gavallérosan. Én is tölem telhetőleg igyekezní fogok, hogy ne hozzák szégyent magára.

— Zártsekek jegyek? Ez pompás! honét kaptá?

— Ma délután az atyám studiójában voltam. Egy ur volt ottan, kinek elfelejtetem a nevét, de tudom, hogy ezelőtt valamikor megrendelést tett atyámnál. Nemsokára azután az öreg Devy Salamon, a képmás is odaajótt. A páier azzal beszélgetett és engemet egyedül hagyott az örnagygyal, szinte elfelejtettem a nevét. Hamlynak, vagy Hamleynak, vagy valami ilyesminek hívják. A színházakról kezdett beszélni s azt kérdezte tőlem, hogy láttam-e már Faust-ot? Természetes, hogy azt mondtam, hogy nem. Ekkor kivette a zsebéből ezeket a jegyeket s azt kérdezte tőlem, hogy megtisztalem őt azzal, hogy elfogadom. Ugy-e, nagy szíveség volt tőle? — folytatta Boriska s nagy barna szeméi örömtől ragyogtak.

ség ugyanis a minap, a mikor Boda István kikerült a Rókus-kórházból, sorra vette a főkapitányságon lefénképezett rovtott multu emberek arcképeit és ezeket megmutatta Boda István levélhordónak. Egy fénykép látására Boda fölkiáltott:

— Ez volt a rabló! Ez ütött le!

A fénykép Csontos Mihály 30 éves, volt urasági inasé, a ki betöréssért és rablásért már többször volt büntetve, sőt a rendőrség alaposan gyanúsította őt azzal is, hogy a másfélévvel ezelőtt Aszódon történt rablógyilkosságban része volt. Másfél év óta van Csontos szabadlábban. Boda meg-l-pó vallomása után, a rendőrség a fényképet meg mutatta Ulrich Ferencz vaskereskedő segédnek, a ki Makó Mihály vaskereskedésében eladta a rablónak azt a baltát, a melylyel másnap az ismeretlen rabló leütötte Boda István. Ulrik is kijelentette, hogy teljesen úgy nézett ki a rabló is, mint Csontos. A gyanu növelte még az is, hogy Csontos a merénylet ideje óta eltűnt a fővárosból. Az ügyben nyomozó rendőrsziszviselő Boda és Ulrick egybehangzó vallomása folytán körözlevelet adott ki és kérte Csontos Mihály letartóztatását. Kedden este végre távirat érkezett a főkapitányságra Budakeszről, a honnan a csendőrség jelenti, hogy Csontos Mihály ott kedden letartóztaták. Bónis Lajos rendőrfogalmazó, a vizsgálat vezetője, nyomban intézkedett, hogy Csontos fővárosba hozzák. Itt szembesítik Bodával és Ulrickkal.

A rendőrség ma délelőtt kihallgatta a reggel 8 órakor Budapestre hozott Csontos Mihályt. Csontos először Ulrick Ferenczcel szembesítették, aki jellemre benne azt az embert, aki Makó Mihály vaskereskedésében töle vette a fejszét.

— Ez az! — kiáltotta.

E vallomásra Csontost azonnal letartóztatták és Boda István pénzeslevélhordóért küldték, akivel a délután folyamán 3—4 óra között fogják szembesíteni. A rendőrség mály titokban tartja Csontos vallomását. Eddig még nem szivárgott ki, vajjon tagad-e vagy beismeri a merényletet. Érdekes, hogy a rendőrség egyből büntért is üldözte Csontost sőt most már az a gyanu is felmerült, hogy Csontosnak a rétségi postarablásban is része van. Csontos rendkívül erőszakos, durva ember. Az egész detektiv-testület mozgósítva van és lázas munkával folyik a nyomozás. Ma délután azt is megállapították, hogy mult év szeptember 23-án, a mikor merénylet történt, Csontos munka nélkül Budapestben kóborolt és csak másnap tűnt el a fővárosból.

A detektívek mindjárt kezdettől fogva őt gyanúsították, de nem volt szabad nyilvánosságra hozni e gyanujokat, különben soha sem került volna közre. Érdekes, hogy miként fogták el Budakeszen. Egy vendéglőben leült ebédelni és a fizetés elől megakart szökni. A koreszmás azonban észrevette szándékát és megakadályozta abban. Mikor kiderült, hogy nem tud fizetni, csendőrt hívott. Csontos könyörgött, bocsánstát szabadon, de erre erőszakolták el. A mikor a csendőrok eljöttek érte, először álnevet mondott, de találtak nála írást, melyből kitént, hogy Csontos Mihály. A mikor látta, hogy nem menekülhet, azt kérte, hogy ne vigyék Budapestre, mert nem akar oda kerülni. A csendőrok erre utána néztek a budapesti rendőrség régi körzvényei között és ott találták Csontost a körzöttek között. Azonnal táviratoztak a főkapitányságra, a honnan este 9 órakor az a válasz érkezett, hogy okvetlenül fogva kell tartani további rendelkezésig. Ma délelőtt aztán behozatták a fővárosba. Ma délután beidézték azokat a tanukat is, a kik látták a merénylet előlmenekülését. Ezek a József-körút 14. számú házban lakó Krammer Hermin cseléd, Kovács György viceházmester és Glaz József pincér. Őket is szembesíteni fogják Csontossal.

Boda István levélhordó a szembesítésnél felismerte a letartóztatott Csontos Mihályban — a merénylet, ugyszintén a fenntebb megnevezett összes tanuk is egyhangulag kijelentették, hogy Csontos Mihály a tettes. Mikor a rendőroktől őrzött Csontos az ajtón belépní látta Bodát, összeborzadt. Boda egy pillantást vetve rája, a következő szavakban tört ki:

— Igen, igen, ez az!

Csontos fejét lehajtva hallgatott és a rendőrkapitány kérdésére nem felelt. Ezek után kétségtelen, hogy a bpesti rendőrség az igazi tettest fogta el.

— Az ám! De hogy van az, hogy neki magának nem volt szüksége rájuk?

— Nem tudom és nem tördöm vele! Csak azt tudom, hogy nagyon szép volt tőle, hogy nekem adta, — mondá Boriska. — Gerő, ugy-e eljón?

— Természetesen, ezer örömmel. De vajjon Lisle ur nem kívánna-e elmenni?

— Mit, a papa? Oh, nem, ő gyűlöli a színházat. A melegség mindig főfáját csinál neki. Gerő, már elmúlt hat óra, ne feledd, hogy ebéd előtt fél kell öltöznünk. Ma este nem kell olyan nagyon sietnünk, miután támlás zártsekekbe megyünk. Egy kissé leszálunk az uraságunkból az által, hogy omnibuszon vagyunk kénytelenek menni, — tévé hozzá Boriska elgondolkozva. Azonban nem tehetünk róla. Az ersényünk nem futja a bérkocsit. Gerő, menjén öltözni.

Othagyta az ifjut s gyorsan futott fel a lépcsőn a saját szobájába, egy pizoi kis szobába a padlás alatt. Nagyon gyéren volt a butorozva, de Boriska soha sem volt fénytűzéshez és kényelemhez szokva s míg a szoba türehtően tiszta volt és Zsuzsa, az elcsigázott szobaleány, a ki a lakókat kiszolgálta, nem felejtette el őt vízzel és szappannal el-látni s koronként jegykedett a butorokat leporolni, addig ő meg volt elégedve.

A fehér ruha, melyet Boriska nagy alkalmakra szokott felvenni, már ki volt téve az ágyra.

Egy széles fehér selyem övszalag volt mellette, melyet az utolsó születése napján Gerőtől kapott, míg az öltöz asztalon csinos fehér keztyűk, egy borostyán kő nyakék hasonló hajtokkal s két sárga rózsát tartalmazó pohár állott.

(Folyt. köv.)

Mulatságok.

Az izr. nőegylet hangversenye és bálja. Tegnap a New-York földszinti étertermében színpad emelkedett s a színpad előtt sűrű sorokban nagyszámu közönség foglalt helyet. Ugy kilencz óra tájban megcsendült a csengő, szételebent a függöny s Hirsch Mimi lépett elő, hogy zongora kíséret mellett elszavalja Farkas Imre Czizány című költeményét. Zongorán Hirsch Lujzika kísérete. Mindkettő-jüknek kijutott a legforróbb tapsból, elismérésből. A melódrama után Ladiszlai József aszínházbaritonistájánakelt egy olasz és egy angol dalt nagy tetszés mellett. Utána Weisz Elza a „Kis vihar”-ban diühöngött, toporzékolt az ő hallgatásra kényszerített férjére, kit Mátrai Kálmán rendkívül ügyesen, ötletesen karrirozott. Weisz Elza kisasszony-nak is szép és nagysikere volt — akit szép tárczái révén már előbb előnyöven ismert a közönség. Következett az est fellépőnyája, mely méltán lehetett széles hullámu érdeklődés központja. Dr. Perl Ottóné, Halász Adél énekel, kit nem is régen a Brassei-koncertzenen hallott a publikum. Jól esett vele ismét találkozni. Gazdag hanganyaga, különösen briliáns iskolája minden előadót dala-dál érvényesültek. A közönség alig tudott betelni vele s többször szölitották lámpák elé, mire dr. Perl né szívesen toldotta meg másorat még egy kis dallal. Az elkényeztetett férj című egyfelvonásos színdarab volt a műsor utolsó száma. Fodor Erzsike és Székely Alfréd szerepeltek benne. A különben is ügyes kis egyfelvonásos méltó előadásban került színre. Ez ember azt hinné, hogy dilettánsokat unalmas végighallgatni. Ez a két dilettáns fényesen rácsáfolt azokra, kik fölük minden jót megtagadnak. — Fodor Erzsike kisasszonynak ugy pergett a nyelve, mint a legjobb vig-játéki szendénék, Székely Alfréd is mére-élt, öntudatos többé kevésbé igen sikerült színpadi produktumot mutatott be. A kis Caesarinak lábai körül, mikor legördült a függöny valósággal kivirágzott a színpad. Annyi csokrot, virágkosarat, állványt, pálmát nyújtottak fel, mint egy előrangubudapesti primadonnának. Műsor végével átalakult hirtelen a terem s kis idő múlva zengetta hegedű s tánczra perdültek lányok és fiuk vidáman, jókedvel, mint akiknek nines okuk busulásra, gondfűzésre. Kisé sokan is voltak, ami akadály a könnyű és gyorsan rohanó tánczál, azonban az is baj lett volna, ha kevesen lettek volna. Ez t. i. rendezősséget busította volna el. A rendezősséget pedig érte a leg-szebb elismerés a kitűnően, összeállított műsorért, az ügyesen lebonyolított bálért. Neveket külön nem sorolunk fel. Ez őszinto, együttes dícséretből ki-ki vegye ki magának azt, ami jogosan megilleti. Amennyit a rendező lelkiismeret elfogad, a legeszelelenebb kedvben indult és folytatódott mulatság a hajnali órákban ért véget. Mikor már foszlott kelet felől az éjszaka sötétsége s egy-két előre tolakodott sugár bekandikált a New-York ablakain.

Hölgyek névsora: Bernát Margit, Bergner Mórné, Boskivics Józsefné és Szerén, Brecher Dávidné és Belle, Becker Mátyásné és Tusi, Burger Frigyesné, Fodor Ferenczné és Erzsébet, Fisch Gézáné és Eszti, özv. dr. Goth Manóné Goldmann Jánosné és Helgő, Grün Salomonné és Sárka, Hirsch Adolfiné és Mimi, Horovitz Béláné, Huwald Lipótné, Hirsch Jónné, Hirsch Leopoldné és Vilma, Helbraun Laura, Hirsch Kálmáné, Lujza és Nelli, Kirschner Jakabné, Kollár Misáné, László Albertné, Löwi Rudolfiné, Lász Rone és Janka, özv. Mayer Ignácné, Mayer Mayerné, dr. Mezei Sándorné, Pollák Józsefné és Leányai, Rosenberg Ilona, Rosenberg Irma, Rosenberg Mátyásné, Schwarz Adolfiné, Jolán és Aranka, Sternberg Jakabné és Jolán, Tischler Mórné, dr. Taborné, dr. Weisz Józsefné, Ella és Ida, Wertheimer Sámuelné stb.

A bonch'i dai vörös-kereszt főkegylet mükedvelő előadással egybekötött táncs-télyt rendez.

SZÍNHÁZ.

Romeo és Julia. Szép közönség gyűlt össze a Schakspere-estére. Fokozta az érdeklődést, hogy Romeo ezidei ábrázolója előre tudatta fölfogása milyenségét a közönséggel. Már azt megnézzük — gondolták otthon a derék családapák — aki előre distingválja fölfogását s vitatja az ögyényi öntudattal megalkotott játéka helyességét. A közönség azonban családva ment el a színházból. Miért volt ez? Somlai Arthurt vendégszerelésénél szívesen fogadta kritika. Ennek köszönhetette szerződséét. Nem mintha nem lettek volna hibái. De mivel értékes anyagnak látszott, amivel érdemes a kritika és előadó művészet szempontjából is foglalkozni. Jó reményeink azonban nem váltak be. Csaldódnunk kellett benne. Nem tanulja meg szerepeit, legutóbb (Iphigenia Tauris-ban) feje bubiára állította Goethét és Csengeri Jánost. Egyetlen egy alkotása nem hagyott nyomot lelkünkben. E helyett egyéni tekinteteket keres a rá nézve szóról-szóra egyebhangzó és harmonizáló bírálatokban. Elhibelt nyugodtan Somlyai, hogy ő nem elég valaki arra, akiért kritikái, művészi szempontok kerülének feladásra. Ugyan. Olvasa el a Romeoja utáni megjegyzéseket: bámulatosan összhangzó azok: Somlainak színtelen, fagot hangja van, játéka nem játék, szavai nem szavai, s egy sereg hibája torlódik össze, melyet nem sorolunk most fel itt. A közönség is úgy tudja, mindenki úgy tudja. Itt-ott örömmel csillanna fel a tehetőség, hogy a másik perczben eltörpén egy lomha mozdulat, egy természetellenes gesztus. Gyözön meg Somlai a haladásról, fejgelméletteléről, ha lassan is, ha kis arányokban is, s ne higye, hogy azt mi nem méltányoljuk nála. Tövélyi Juliája eszményi szép s amellet művészi tekintetben is kifogástalan, gyönyörű alkotás. Nagyon őszintén tapsolták s kapott egy nagy virágkosrot. Általában kezdetleges volt az előadás, tole a klasszikus előadások tapasztalt hibái. Följegyezzük a következő neveket: Szentgyörgyi, Szakács, Mészáros, Laczkó A.

Egyenlőség. (The admirable Chrichton.) Barrie fantasztikus színműve színházunknak legközelebbi ujdonsága. A darabot csak nem rég adták először, Budapestén s a Nemzeti Színházban évek óta nem volt ilyen benső művészi sikere.

A mama. Szigligeti Edének pályadíjnyertes vígjátéka holnap pénteken kerül színpadra a pártatlan számú bérletben.

Kisfaludy Károly emlékezte. Mátyás diák, Szeget szeggel, Három egyszerre, a vasárnapi ifjúsági előadás 3 vigjátékából szorgalmas próbálank színészeink, kik közül kevés kivétellel részt vesz az egész drámai színiéletet a 3 apróságban.

Heti műsor:

Péntek: Nagymama.
Szombat: Drótos tót.
Vasárnap d. u.: Mátyás diák, Szeget szeggel, Három egyszerre.
Vasárnap este: Aranyvirág.

MINDENFÉLE.

— februárius, 4.

— **Uj regényünk.** „A legjobb barátja” czimvel új angol regény közlését kezdjük meg mai lapunkban. Az érdekes regényt lapunk illusztris munkása, özv. Sáni Lászlóné, Amica fordította.

— **Tavasza a télben.** Tul a Királyhágón, Nagyváradon 7 tok a meleg, tehát egészen tavaszias az idő. Tőlünk a Királyhágó elszigeteli a meleget. Az erdélyi részeken a hőmérséklet a tagyponton vagy pedig néhány fokkal azon alól áll. Marosvásárhely ma reggel 8 órakor 0 volt a hőmérséklet. Egyébütt azon alól 1—7 fokkal. Mindenütt csendes idő van, a mi azt mutatja, hogy pár napig változás nem remélhető.

— **Főherceg és a vendéglős leánya.** Egy bécsi reggeli lap, a Zeit közli, hogy udvari körökben most ismét egy fiatal főherceg szerelméről beszélnek és ezek a híresztelések a közönség körébe is kiszivárogtak. Az uralkodóház fiatal tagja, a kiról szó van, beleszeretett egy bécsi vendéglős leányába és miként Ferdinánd Károly főherceg, ő is ragaszkodik hozzá, hogy nőül veszi szerelmét. A szerelmi affér élénken foglalkoztatja az udvart. — Eddig a bécsi lap híre. Tudósítunk jelenti Bécsből telefonon, hogy a szóban forgó főherceg nem más, mint Wölfling Lipót öccse, József Ferdinánd főherceg szerelmese pedig Witzko vendéglősnek szép, fiatal leánya. Witzkonak vendéglője a Schotengasse-ben egyike a császárváros régi jónevű restaurációjának.

— **Az új Kisfaludytárs.** Tegnap volt a Kisfaludy-Társaság tagválasztó ülése, melynek eredményei a következők: megválasztották Négyessy Lászlót 27 szavazattal, Sebők Zsigmondot 29 szavazattal, Csengeri Jánost 20 szavazattal. Weisz Gyula tíz szavazattal kisebbségben maradt, Petelei István visszalépett. Összesen 34 tag volt jelen a rendkívüli érdekes gyűlésen. Előlkölt Bodthy Zsolt, jelen volt gr. Apponyi Albert is. Négyessy László egyetemi magántanár, kitűnő esztétikus, műbíráló, ki rég érdemesítette magát a Kisfaludy-Társaság tagságára. Sebők Zsigmond, a magyar elbeszlő irodalom régi kitűnő munkása művelő a gyermekirodalmat is, rajonganak is érte a Pósa bácsi lapjának apró olvasói. Sebők legújabb könyveit is nagy elismeréssel fogadta a kritika. Bónne is mindenképpen érdemes tagra talált a Kisfaludy-Társaság. Csengeri János alá a legközelebb hozzáink. Egyetemünk kitűnő tanára, főtitkára az Erdélyi Irodalmi Társaságnak tagja, a magyar tud. akadémiának — Aischylos — fordítását nagy örömmel fogadta az irodalom. Nemrégben mi is tárcza rovatunkban foglalkoztunk a kitűnő fordítókkal, valamint a Csengeri János dus. széles hullámú irodalmi tevékenységével. Megválasztása alkalmával, mely itt Kolozsvárt mindenfelé jó hatást szült, sokan gratuláltak meg.

— **A kolozsvári színházépítés ügye.** Budapestről írják: A „Magyar Építőművészek Szövetsége” elhatározta, hogy a belügyminiszter ismeretes elutasító válaszára a kolozsvári színházépítés ügyében végelegesnek nem veszi és az ügy érdekében széleskörű mozgalmat indít, melybe bele akarja vonni az összes hazai művészi testületeket, a melyekkel egyetértőleg kíván eljárni. Tegnap a további lépések megbeszélése végett szűkebbkörű értekezlet volt a Mernők- és Építészegyesület helyiségében. Az értekezlet után a Szövetség „egyetemes ülés”-t tart, mely igen viharosnak ígérkezik. Itt említjük meg, hogy a Szövetség tegnap Hauszmann Alajos elnöke alatt bizottsági ülést tartott. Az ülésen a felállítandó új építési mesteriskola tárgyában a kormányának átadandó memorandumot vitatták meg s elhatározták, hogy a követendő eljárást függővé teszik attól az állásfoglalástól, a melyet ebben a kérdésben az Országos Képzőművészeti Tanács tett magáévá.

— **Eszküdtészeki tárgyalás Kolozsvárt.** A szerelem mártíra fölött hozott ítéletet ma d. e. a kolozsvári esküdtészek. Boros Mihály szerelem volt és féltékeny. Emiatt ráldott kedvesére és megölte önmagát is. Kedvese is kigyógyult, ő is gyógykezelés alatt áll. A lövés arczát eltorzította, orrát összeroncolta. Egy ízben a bíróság már elítélte őt 6 havi fegyházra. Ez ítélet megfellebbeztetve, a kuria feloldotta és új tárgyalást rendelt el. A mai esküdtészek felmentette a szegény embert. Az ítélet jogerős.

— **Tójas vizsgálás a kolozsvári piacon.** Eddig a házi asszonyok ki voltak szolgáltatva annak, hogy a piacon a helyi és vidéki tojás kivétel kereskedők szállítása nem alkalmas, romlott, vagy selejtes áruit megvegyék, mert azok, mind a mi piacunkon kerültek eladásra. E miatt a nyáron több ízben felszólaltunk. Felszólalásunknak meg lett az az eredménye, hogy a rendőrség részére tojás vizsgáló készüléket szereztek be s a ki úgy véli, hogy az általa megvett tojás rossz, ha oda beviszi, ott megvizsgálja s a rossz tojás árusítója ellen a törvényes eljárást azonnal bevezetik. Erről

plakátok útján értesítette a hatóság a közönséget. Ez intézkedés egy lépés a haladás felé. Azonban ebben a formában nem sokat ér. Minden vevő a tojást jóhiszeműleg veszi, több napi használatra. Másnap, harmadnap veszi használatba, ekkor jó reá, hogy a tojás rossz. Ilyenkor az eladó már árkon-bokron túl van. Nem büntethető. Egyszerűbb dolog lenne azt a készüléket egy bódében apiacon felállítani és ott minden eladásra kerülő tojás készletet egyenkint megvizsgálni s lebélyegezni. Ha tiz tojás vizsgálásáért 2 fillért szednének, a közönség szívesen megtértené ezt az eladónak, mert megnyugvással venné a tojást s a vizsgálati költségek ebből kerülnének. Szállodák, sűtők, cukrászok rendes nagy szállítóktól vesznek, ezek vizsgálatra utalva nincsenek. A nagy közönség részére eladandó tojást már azért is előre a piacon kell megvizsgálni, mert a vevők nem vándorolhatnak nehány tojással esetről-esetre a rendőrségre.

— **Motoros kocsi Kolozsvárt.** A motoros kocsi közlekedésének és üzemének tanulmányozására Kolozsvár város által kiküldött bizottság brassói útjáról visszatérve, két ízben is gyűlésezett. Tapasztalatait jelenléte foglalta terjeszti a törvényhatóság elé. Jelenléteben javasolja, hogy a közúti vasut kettős vágánnyal vezetéssék a Ferenc József-uton, Széchenyi-téren. Egyes vágánnyal a többi utcákig. A vasut a Népművelési, esetleg Monostorig, a klinikáig, a Deák Ferenc-utczán az igazságügyi palotáig közlekedjen. A közúti vasut, a mint villamos erő lesz, arra változtatandó át.

— **A pletyka.** Tegnap egy nyilatkozat jelent meg az Ellenzék-ben dr. Menyhart Gáspár alkirásával. A nyilatkozatban egyik helyi r. k. lelkészről terjesztett rosszakarati hírek indítói ellen a büntető eljárás bevezetéséről van szó. Ez ügyben a főkapitány is megindította a nyomozatot. Így a mentő-egyesülettel, valamint a kórháztól azt az értesítést vette, hogy a szárnya bocsátott történetből egy beüi sem igaz. A megvádolt egyénnek valami rosszakarója indította a pletykát.

— **A kolozsvári teke „Társadalom”-kőr** a legközelebbi szombaton délután 5 órakor választmányi ülést tart. Ugyanez alkalommal Kovács Géza Eke titkár bemutatja vetített képekben az erdélyi részek ama szebb tájait, melyekről szóló felvételek olyan nagy tetszéssel találkoztak a nagy közönségnél. Az érdekes mutatványokra a tagok figyelmét e helyen is felhívja — az Előnékség

— **Felolvasási est.** A Szent Antal-féle árvenház javára tegnap este a kolozsvári rom. kath. főgimnázium dísztermében felolvasási estélyt tartott, melyen nagyszámúmal s előkelő közönség jelent meg. Az estélyt a Mária énekkar nyitotta meg az Ave Mariával, melynek elhangzása után Simonffy Margit felső leányiskolai növendék szavalta el sok bensőséggel „Üdvözlégy Mária” cz. költeményt. Sikertűl szavallatával zajos tapsokat aratott és kihívással tüntették ki. A Mária énekkar előadása után Sándor Angelus, Szt.-F.-rendi főnök tartott Krisztus uralkodik cz. szípen megírt és nagy figyelemmel hallgatott felolvasást, mely egészen lelkőtvően tartotta a közönség érdeklődését. Lelkesen megéljenektek az ékes szavú felolvasót. János Béli joghallgató „Judas” cz. költemény szavalta el oly meleg érzéssel és sok közvetlenséggel, hogy a közönség zajos és hosszantartó tappsal honorálta a jeles szavallót. A Mária énekkar szokott precizitással előadott énekarabball zárta be a jól sikerült felolvasó estélyt.

— **Farsangi prédikáció.** A minorita-rend helybeli házfőnökétől nyert értesítés szerint a legközelebbi farsangi prédikációt f. hó 6-ikán szombaton este 6 órakor tartandó Kaszós László rom. kath. hitoktató fogja tartani.

— **Gyermekek színelőadása.** Megirtuk volt lapunkban, hogy az alsóvárosi rom. kath. iskolák növendékei a szentpéteri fiúiskola termében három színelőadást rendeznek. Az első előadás vasárnap d. u. 4 órakor volt. Előadták a két befőttes üveg, a kis libapásztor és karácsonyest című tanulságos és vonzó ifjúsági darabokat. A nagyszámúban megjelent előkelő közönség lelkes tapsokkal jutalmazta a kis szereplőket, a kik ki is érdemelték azt, mert biztos mozgások s minden elfogultság nélkül való játékokkal egészen meglepték a közönséget; a legboldogabb azonban mégis az előadást néző gyermekek voltak, a kiket egyik bámulatból a másikba ejtett különösen a karácsonyest című látványos darab.

— **Szigoru tánczrend.** San Peireira argentinai városban furcsa erkölcsek lehetnek. Legalább erre vall egy tánczrend, melyet egy ottani bálterem tulajdonosa osztogat vendégeinek, a kik a tánczrend tartalmáról ítéltve, aligha részesülhetnek a legjobb nevelésben. A tánczrend így szól: Semmilyen tánczosnak egyszerűen többször nem szabad asszonyszemélyvel tánczolni. Asszonyoknak és leányoknak nem szabad ruhájukat túlságosan fölemelniük. A férfiaknak nem szabad tánczosnőjük derekához piszkos kézzel nyulni. — A fésűket és az ríspartortókat az öltözék-asztalán kell hagyni. — A tánczteremben nem szabad köpködni vagy az orrot kézzel megtörölni. A tánczosoknak nem szabad kizárólag csunya nőket tánczolni. A ki valamit eszik vagy iszik, fissze meg azonnal. A zenészeket nem szabad erőszakl rákényszeríteni bizonyos nóták eljátszására. A tánczrend azzal a biztatással végződik, hogy a berugott emberek kirepülnek az utcára.

— **A nátha orvossága.** Ugy látszik, hogy megtalálták a nátha ellenszerét. Az orvosságról és gyógymódról dr. Rottenbiller Ödön ír az „Orvosok Lapjá”-ban s azt mondja, hogy a tapasztalatok szerint fényesen beválják. A doktor a nátha ellen az újabb orvosságok egyikét, az „aspirin” nevű szeszt ajánlja, a mely tudvalevően a legjobb szerek egyike s a melynek használata néhány év alatt csodálatos módon elterjedt. Az izzáddat előidéző és a csuizt bámulatos gyógyító aspirin a náthát 2—3 nap alatt megszünteti és hatásában semmi tekintetben sem ártalmas. Ha az ember érzi, hogy a nátha hoppon kapja, este, vacsora után vegyen be egy gram aspirint, lehetőleg csitromos vízzel. Másfél óra múlva nyeljen le még egy ilyen dózist és az

új folyamán úgy kiizzadja magát, mint annak a rendje. Másnap reggel és este újra egy-egy grammal próbáljon szerencsét, harmadik napon pedig csak egyet. Ekkor már egészen rendbe jön s nem kell ténie attól, hogy az orra vörös lesz. Az orvos ajánlja, hogy a beteg másnap még a szobában maradjon, de a gyakorlati élet bizonyossága szerint, ki is mehet. A ki a nátháját ezzel a csodás aspirinnal gyógyítja, még azal is tisztában lehet, hogy az esetleg kezdődő vagy lappangó csuizt is kiüzi magából s reumájának is hamarosan véget vethet. Megjegyezzük még, hogy az aspirint orvosi recept nélkül is kiszolgálják s így a náthás emberiség maga is gyógykezelheti magát.

— **Előadás a tüdővészéről.** Dr. Filep Gyula városunk köztisztvisletben álló, népszerű orvosa szombaton este a városi millennium iskolában rendezett ifjúsági felolvasó estélyen a tüdővészéről, annak keletkezéséről, okairól, terjedéséről, gyógyításáról s ezzel kapcsolatosan a lakáviszonyokról tartott igen érdekes, tanulságos előadást. A kitűnő orvos népszerű előadását nagy figyelemmel hallgatta a közönség, mely az iskola nagyeremét az alkalommal is zsufölöszt megtöltötte. Örömmel vesszük azon hírt, hogy dr. Filep Gyula orvos ígéretet tett, hogy az ifjúsági egyesület estélyein többször fog egészségügyi kérdésekről előadást tartani. Igen helyes, hogy az ifjúsági egyesület vezetősége programjába egészségügyi kérdések előadását is felvette, ezzel végtelenül sok jó tanácsot jut a nép, melyek sok bajtól fogja megmentetni. A legközelebbi felolvasó estély a jövő hét végén lesz.

— **Ismeretterjesztő hasznos előadás.** Az iparos segéd munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság 1904. évi februárius hó 7-én (vasárnap) délután 3 órakor a Városház közgyűlési termében ismeretterjesztő előadást rendez. Előadást tart dr. Konrádi Dániel: „A mentésről és az első segélynyújtásról”.

— **A fehér-estély utóhangjai.** A házborsegélyző fillér-egylet fehér-estélyén gr. Bethlen Bálint 44 koronát, a Leszámitoló bank 25 koronát, a mezőgazdasági bank 40 koronát, a Korona-bank 25 koronát, Pekete Pálné 3 koronát, Dávid József 25 üveg szódát adott. A fehér-estélyen tévedésből a virágkosarat is eladták. Kozma Ferenczomné annak kéri a vevőt, hogy a kosarat küldje vissza Farkas kertészeti üzletébe.

— **Fogadás és honi-iparpártolás.** Röviden már említettük a Rakovszky István és Zborai Miklós 100 üveg pezsgős fogadását Tisza Istvánra vonatkozólag, melyről most a következők érdekes sorokat közöljük. Rakovszky István és Zboray Miklós országgyűlési képviselők nem valami meleg érzéssel viseltetnek a honiiparpártolás szent ügye iránt, a mely érzéküket különben egy múlt heti fogadási tényük is bizonyítja. Rakovszky és Zboray ugyanis 100 üveg francia pezsgőbe arra fogadtak, hogy Tisza miniszterelnök február közepéig megbukik. A jós tehetségű honatyákhoz nekünk ugyan kevés a közünk s róluk és esetükről szót se vesztegetnünk, ha azzal a 100 üveg francia pezsgős fogadással másutt tüntettek volna és nem az országházban, a melynek minden kis eseményéről a külföldi sajtó is tudomást szokott szerezni. Így vettek hírt erről az esetről is, a melyből a civilizáltabb külföldi nép bizonyára nem a két magyar honatya úr tempója iránt, mint inkább arról óhajt tájékozódni, hogy a magyarországi pezsgőipar fejlettségénél fogva, még mindig nem képes a magasabb igényeket kielégítő cikket produkálni. Persze a képviselő uraknak az ilyesmi eszközbe sincs, a midőn bizonyos dolgokra fogadkoznak.

— **A hamis érsek.** Rómában körülbelül három hónappal ezelőtt a Babnino-utczában levő Bettel-szállóban egy igen előkelő külsejű főpap szállott meg. A körülbelül 37 esztendő, magas, sápadtarcu idegen Donkin klelandi érseknek mondotta magát s kijelentette, hogy a pápával egyházának ügyeiről akar tárgyalni. Főpapi ruhát, püspökgyűrűt, nyakán vastag aranylánczot viselt, szóval senki sem gyanította, hogy az állítólagos érsek közönséges csaló. A mikor fizetésre került a sor, kijelentette, hogy pénzt vár Klelandból. Hitelezői azonban egyre jobban szorongatták s végre már a szálló vendégei figyelmeztették a szállótulajdonost, hogy gyanusnak találják az idegent, mert ha egy érsek hónapokra elutazik egyházmegyéjéből, rendes körülmények között több podgyászt visz magával. Az álérseknek volt egy titkára is, a ki szintén papi ruhát viselt. — Végre egy szép napon Donkin és a titkára nyomtalanul eltűnt. Donkin maga utóbb egy másik római szállóban telepedett meg s mivel ott sem fizetett, zálogban hátrahagyott egy vastag aranylánczot, a melyről kiderült, hogy rézből készült. Erre a rendőrség letartóztatta Donkint, — bár az ál-érsek váltig hangoztatta, hogy ő csak a Vatikán intrikáinak áldozata, az ügyesség család és a pápi ruha jogtalan viselése miatt tett ellene vádat.

— **Egy férfi, akinek fia születik.** Érdekes hírt írnak Kalocsáról. Nem régből egy fiatal pár közötti Kalocsára. A férfi egészen gyermekorakoz még bájusza sincs, a nő is egészen fiatal. Női ruhavárással tartották, fenn magokat a napokban történt, hogy a fiatal pár ének idején sürgősen küldött a közelben lakó bába asszonyért. A bábaasszony nyomban megjelent, de elől a szeme, szája, midőn a vajudóban a „fért” ismert meg, míg a „feleség” ott sirdogált a beteg ágya előtt. A bábaasszony azonnal átlátott a szítán s rövid félóra múlva egy egészséges csöpp fiut tartott a karján, amit a „fért” szült. A bábaasszony előtt bevallották, hogy ők sohasem voltak férj és feleség, miután mindketten a győnye nemhez tartoznak. Hogy kik a fiatalok, azt ma még nem tudjuk, de hogy nagy okuk van a titkolódásra az egészen bizonyos.

— **Eljegyzés — vőlegény nélkül.** Czeglédén a napokban érdekes eljegyzés történt. Kis Ferencz czeglédi fiatal ember, aki jelenleg Észak-Amerikában van — levelet írt — Soós Juliánna adonyi árva leánynak, hogy ha a szíve is úgy diktálja, legyen a menyasszonya. A leány nem idegenkedett a dologtól s így a napokban átment Czeglédre a vőlegény szüleihez, a hol a vőlegény — arczképe várta. Az eljegyzést megtartották, a szülők ráadták az áldásukat a menyasszonyra s a vőlegény — arczképre. A boldog

menyasszony a jövő hónapban megy nász-utra a vőlegény arczképével Amerikába az arczkép élő hűmásához. Kiss Ferencz különben építészvállalkozó és elég jól megy a sorja odaát a máséki világrészben, de azért a szíve inkább szereti a földjét, mint holmi amerikai leányt.

— **Százezer koronás sikkasztás.** Reiser Hugó arcviczai m. k. adótárnok és Szabó Mózes ellenőr évek hosszú során át nagylábon éltek, erejükön túl költekettek. Reiser nyáron fürdőhelyeken tartózkodott családijával s fényesen berendezett lakása volt, Szabó pedig sokat lumpolt. A múlt évben aztán egyszerre vége lett a jó módnak. Áprilisban felfedezték, hogy az adóhivatalban nagy hiány és rendetlenség van. A lugosi pénzügyigazgatóság a két tisztviselőt azonnal felfüggesztette hivatalától, sőt mind a kettő vizsgálati fogságban is voltak mostanig. Kovács p. ü. fogalmazó vizsgálta meg az adóhivatal számadásait évekig visszamenőleg és 100.000 koronánál nagyobb összegű hiányt konstátáltak. Ebből időközben megtértült annyi, hogy a mostani hiány 72.000 korona, a mi az államra nézve elvesztés; mert mindkettő szegény ember. A felértemplomi kir. törvényszék most tárgyalta e bűntünyet két napon át és a több enyhítő körülmény figyelembe vételével Reiser és Szabót 3 és fél évi fegyházra ítélte, melyből fél évet a vizsgálati fogsággal már kitöltöttek vettek. Vádoltak enyhítés végett fölbebeztek.

— **Pármái ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arzobort finomítja, lúdit ugyan-nyira, hogy még a legérzékenyebb arczbőrök is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen ártt külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás czéljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 kor. 20 fillér. Készíti Szabó Béla pipere szappangyáros Miskolczon. Kaptható Kolozsvárt: Kovács P. főnök, Gergely Ferencz utóda, Schuster Emil, Burger Frigyes, Jeney Lajos cségeknel s dr. Hintz György gyógyszerárában. 54 30—50

Gyászrovat.

Pállán Henrich városi polgár meghalt.

Makfalvi Dósa Lajos joghallgató, élete 20-ik évében f. hó 2-án elhunyt M-Vásárhelyt.

Nyilvános köszönet.

Blóz Jánosné urnő a kolozsvári Mária Társulat szent-mise alapítványába negyven koronát küldött a társulat igazgatójához, mi-ért neki a társulat hálás köszönetet mond.

Kászonyi Alajos,
főkáplán.

Az „Ellenzék” panaszkönyve.

A kolozsvári rendőrség ellen van panaszom, a hol előadtam, miként bűnnak az emberrel a Mátyás király kávéházban s kértém egy pinczér azonnali ki-hallgatását, ki panaszom mindenben megtudta volna erősíteni. A rendőrségnél azt a választ kaptam, hogy minek mentem oda s majd megindítják az eljárást. Így íthetem bottal a káromat.

M. M.

A kiadóhivatal üzenete.

Egy teljesen megbízható ügynök hírdetéseket felvételére kerestetik.

Értekezhetni az „Ellenzék” kiadóhivatalában.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósítása és sürgőngylelei.

A helyzet.

Budapest, febr. 4

A magyar delegáció tegnap tartotta első ülését gróf Szapáry Gyula elnöke alatt Bécsben.

A gyűlésen megállapították a munkarendet.

Az albizottságok közül ma a külügyi bizottság tart ülést. A hadügyi albizottság csak hétfőn tart ülést, pedig ez elé néz nagyérdeklődéssel a politikai világ.

Pietreich ur e bizottságban fog ugyanis nyilatkozni a katonai engedményekre vonatkozólag, a melyekről az utóbbi napokban a legkülömbözőbb híresztelések jelentek meg.

Tisza István sorsa is ettől fog függni, mert ha a hadügyminiszter nem fog kielégítő nyilatkozatot tenni a magyar katonai követeléseket illetőleg, úgy az egész ellenzék csatlakozni fog a küzdőkhez s Tiszának a helyzete tartatlatlan lesz.

P l e t y k a.

Budapest, febr. 4

Kormánypárti körökben azt beszél-lik, hogy a néppárt a delegációk után nem fog többet részt venni a nemzeti küzdelemben.

Ezzel szemben, illetékes helyről kijelentik, hogy ez a híreles alaptalan, mert a néppárt további magatartását a delegációban történetektől teszi függővé.

A katonai engedmények.

Budapest, febr. 4.

A magyar politikai közvéleményt most leginkább az foglalkoztatja, hogy végre-valahára megfogja-e tisztán tudni, hogy tulajdonképen mik azok a katonai engedmények, a melyek árán Tisza beülhetett a miniszterelnöki székbe s a Kossuth-párt leszerelt.

Bécsből érkezett híresztelések szerint, nagy családás fogja érni e tekintetben a magyar nemzetet, mert az egész mesterségesen felfújt nagy vívmány nagyon össze fog zsugorodni.

Ugyanis, mint hírlík, Pietreich ur *kildításba* fogja helyezni, hogy meg fogja engedni egy új hadapród-iskola felállítását s ezenkívül a magyar katonai iskolákban kötelező lesz a magyar nyelv tanulása is.

A mi a magyar honos tiszték visszahelyezését illeti, itt szó sem lesz a már 1868-ban hozott rendelet végrehajtásáról.

Legfeljebb sovány ígéret, hogy lehetőleg igyekezni fognak a rendelet értelmében eljárni.

A zászló és jelvénykérdés marad a régiben, mert ezekre vonatkozólag semmi terve nincs a hadügyminiszteriumnak. Végül a katonai büntető eljárásra vonatkozólag sem fog ezuttal pozitív ígéret tétetni és ezt azzal fogják indokolni, hogy még a kormányok között a tárgyalások nem fejeztettek be. Egyszóval lesz egy csomó üresígéret s minden marad a régiben.

Garázda huszárok.

Budapest, febr. 4.

Pozsonyból távirják: Tíz harmadéves huszár részeg állapotban egy kocsmában duhajkodott s megtámadták kocsmárosnét, mire nagy lármá keletkezett. A lármára a kocsmába belépő Bornis őrmester megverték. Benkő ősmester szintén így járt. A kirendelt harmadéves huszárokat megtagadta az engedelmességet. Erre a vadász őrzárát jött egy hadnaggyal. A hadnagyt földrepertertek. Csak nagy-nehezen tudták a huszárokat lefegyverezni és bekisérni. Nyolcz huszár megsebesült.

Letartoztatott tolvajná.

Budapest, febr. 4.

Veszprémben kinos feltűnést keltett egy gyönyörű szép leány letartoztatása. A letartoztatás azért történt, mert kiderült róla, hogy Kóves Ede földbírtkos nejének gyémánt függőjét karcosnykor a bálon ellopta és Bécsben eladta.

Schneller Kornéliának hívják. Tetét beismerte.

Amerikai párbaj.

Budapest, febr. 4.

Durr József egyetemi hallgató az éjjel egy kávéházban fölbölte magát. Haldoklás közben kijelentette, hogy amerikai párbaj az oka.

Mindenféle

nyomtatvány

a leggyorsabban .

és legolesóbban . .

az „Ellenzék”

nyomdájában

készül

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR*).

== Tudomásul! ==

Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy a téli időnyre egy alkalmi bevásárlás folytán a **Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt levő nagy posztó- és gyapjúszövetár rak-tárunkat**, nagyobb mennyiségű

maradék-szövetekkel

bővítettük ki, melyek a legfinomabb magyar, angol és skót gyártmányu kelmék: teljes **öltözék**, **felöltő**, **ulster** és télikabátoknak nagyon czél-szerűek és olcsóságukkal fogva igen alkalmasak. Továbbá a legfinomabb **fekete kelmék**

báli és szalon

öltözékeknek, a legújabb divatu szövetek, **korcsoyázó** öltözékeknek és **kostümöknek** nagy választékban. Nagy raktár szőrmearukban.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogásért esedezik

Moskovits B.

— ártókésel.

Zauderer,</

Árverési hirdetés.

Ezennel közhírré teszi alólírt igazgatóság, hogy a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Zálog osztályánál elzálogosított s 1903. November hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak, az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adni és pedig az I. osztályu tárgyak u. m. ruhaneműek, háziesszékűk, áruk stb. árverése lesz folyó évi Febr. hó 8. A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműek, ékszerek stb. árverése lesz folyó évi Febr. 15. — Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitétt tárgyakat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904 január 9.

23 7—* **Takarékpénztár és Hitelbank**
igazgatósága.

Spitzer Károly

építési vállalat, mindennemű csatornázás, házi és köz-
ségi vízvezeték, closették és fürdőberendezések tervezé-
Telefon 408. sére és elkészítésére. Telefon 408.
Kövezések Klinker-féle és mettlachi lapokkal, teljes istálló-
berendezések, agyagkő, chamotte és vasárak raktára. —
Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12 sz.

Van szerencsém tisztelettel becses tudomására
hozni, hogy

műszaki irodámat

ez év február elsején, ugyanazon házba, melyben
eddig volt, csak hogy annak Deák Ferenc-utcai
bejáratánál levő hivatal helyiségébe helyeztem át.

Együtt tudatni bátorodom, hogy

vizvezetési-, csatornázási-, fürdő- és closett
berendezési munkálatokat

továbbá már meglévő berendezésekre vonatkozó át-
alakítási és javítási munkákat ép úgy, mint jókarban
tartást és gondozást igen jutányos évi bérlet ellené-
ben továbbra is készséggel elvállalok.

Midőn az irányomban eddig tanúsított bizalmat
megköszönöm, tisztelettel kérem további kegyes jó-
akarátát, biztosítván, hogy ezentul is fokozott igye-
kezettel azon leszek, miszerint megtisztelő bizalmát
és pártfogását kiérdemlejem.

Becsés megbízásait kérve vagyok, kiváló tisztelettel
92 3—3 **Spitzer Károly.**

Egy 6 lóerejű kazán

malom szerkezettel együtt, amelyek csak néhány
hónap óta lettek egykor-egyor használatba, ju-
tányos árban eladó. Értekezhetni Weinreb Már-
tonnal Zálnokon u. p. Nagy-Derzsida, Szilágyim.

Pénzt,
sok pénzt,

havonként 1000 koronáig ke-
reshet mindenki tisztessé-
sen minden szakmáért nélkül.
Küldje be címét E. 395 je-
lige alatt a következő címre:
Annoncen-Abteilung des
„MERKUR“ Mannheim.

Elsőrendű Lupényi
kösznet

házhöz szállítok
méter-mázsáknént.
WINTERJ.
Ferenc József-ut 18 sz.
Telefon 457. 103 1—5

RÉPÁTI SAVANYUVIZ

mindig friss töltésben kapható minden fűszerkereskedés
és vendéglőben. Kizárólagos forrástár: Kolozsvárt,
Veress Károlynál, Dézma-utca 1 szám.
Telefon: 466 szám.

Első
erdélyrészi hiteltudósító iroda
és kereskedelmi ügynökség

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 24 sz. a.

Elvállal mindennemű tudakozódást Magyaror-
szág egész területére és Európá minden nagyobb
városába. Széleskörű összeköttetései s minden város-
ban fentartott levelezői révén úgy kereskedelmi, mint
bármilyen más ügyben gyorsan és pontosan a leg-
megbízhatóbb információkat szerzi be.

Az erdélyi részeken az első és egyetlen hitel-
tudósító vállalat, mely a kereskedői világban eddig
sokszor észlelt nagy hiányt van hivatva pótolni.
A közönségnek kedvezményes áru 10, 25 és 50 ives
tudakozódási lapok állanak az irodában rendelkezésére.

Világ-
Panoráma

elsőrangú műintézet, Szentegyház-utca 3 sz.

1904. január 31-től 1904. febr. 6-ig

TRIPOLIS, ÉSZAK-AFRIKA.

Minden vasárnap, szombat és pénteken este 8 óráig—9 óráig
zongora-játék mellett árfelemelés nélkül.

Mindennap nyitva (vasár- és **Uj sorozat**
ünnepeken is) reggel 9-től minden vasárnap,
12-ig délután 2—10. **Az igazgatóság.**
6 24—x

Uj pénzüntézet!

Az alsófehérvármegyei

Gazdasági bank és tak.-pénzt.

Részvénytársaság

működését 200,000 K. alaptö-
kével, jan. 1-én, Nagyenyeden
Főtér 14 szám alatt megkezdte.

Célja: olcsó kölcsönök nyújtása

földbirtokosoknak, — kereskedőknek,
gazdáknak és iparosoknak stb. kötvényekre
vagy váltókra, rövidebb vagy hosszabb idejű
törlesztésre. — Régi kölcsönöket előnyös kamat
mellett konvertál. — Betéteket elfogad naptól-
napig 5 százalékos kamatozás mellett. — Minden
a bank és takarékpénztár üzletkörébe tartozó
ügyekben — felvilágosítással szívesen szolgál.
Hivatalos órák hétköznapokon d. e. 9—12-ig,
d. u. 3—5-ig. 10—10 28
Alsófehérvármegyei Gazdasági bank és Takarékpénztár R. t.
igazgatósága.

SAISON CZIKKEK!

Ámor arczenőcs, legjobb szer az arczór
tisztátására ellen.....1 tégely kor. 1.—
Ámor hajszesz, a hajkihullást biztosan meg-
szünteti.....1 üveg kor. 1.20
Ámor hölgypor, semmi álmot nem tartal-
maz.....1 doboz kor. 2.40
Ámor szájvíz, orvosok által ajánlott legjobb
szájdiszinficiens.....1 üveg kor. 1.—
Szoba illatok, kárpáti fenyő illat
1 üveg.....kor. —80
Ibolya, gyöngyvirág, orvosi illatok 1 üveg 1.60
Csukamáj olaj Norvégiából, kellemes íze miatt
gyermeknek is szívesen veszik 1 üveg 2.—
Illatszerek angol-francia gyártmányok.
Likörök és Rumok házilag való készítésére
utasítással, 20 féle Essentiát ajánlok.

BURGER FRIGYES

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9—10 szám a.
3 45—100

KOLOZSVARI

Takarékpénztár és Hitelbank
RESZVÉNYTARSASAG.

Törlesztés és közönséges jelzalog köl-
csönöket nyújt hosszabb,
vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bér-
házakra és bárhol fekvő földbirtokra.
Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyöseb-
ben bonyolítja le s a kölcsönöket minden
levonás, vagy külön díj nélkül készpénz-
ben fizeti ki. 7 104—*

Részvett kiállításon kiténtetve szép és jó
munkáért.
Udvari és Társa
kocsigyártó cég

legnagyobb készletet tart **uj kocsikból**,
valamint elvállal e szakmába vágó javítá-
sokat, kocsis lakozást, bérelést kívánat
szerint. Kívánatra árjegyzéket küld.

Használt

Kocsit

becsrel.

Megrendeléseket készséggel teljesít. Vidéki
írásbeli megkeresésekre azonnal válaszol. A
nagyérd. közönség eddig irántunk tanúsított
nagybecsü pártfogását jövőre kérvé, mély
tisztetéssel **Udvari és Társa** Kolozsvár,
Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett).

8 107—*

HIRDETÉSEK

A LEGOLCSÓBB
ÁRBAN

FELVÉTELEK E LAP
KIADÓ-HIVATALBAN.

75 9—*

2 24—46

Akar hódítani a farsangon?

Szerezze be szükségleteit

Bittó Rezső férfi-divat üzletében

és a siker biztos lesz.

Magyar királyi államvasutak városi menetjegyirodája

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 26 sz.

1. Elárusít és kiad a nap bármely szakában:

Zónajegyeket,
Méréselt áru menettérti jegyeket,
„ „ körutazási „
„ „ közvetlen külföldre szóló
jegyeket,
Méréselt áru fürdő (saison) jegyeket,
„ „ hajójegyeket,
„ „ szállodai szelvényeket,
Éves bérletjegyeket,
Hálókocsi jegyeket,
Menetrendeket és díjszabásokat.

2. Felvesz és elszámol bármely vonathoz
személypodgyászt díjfelemelés nélkül.

3. Elfuvaroztat podgyászt háztól az induló
vonatokhoz és kézbesíti a podgyász
vevényt.

4. Befuvaroztat podgyászokat közvetlenül az
érkező vonatokról. Az utasok kéretnek
a podgyász vevényeket a ruhatárnál
elismervény ellenében leadni.

7 22—x

Máv. városi menetjegyiroda.

Speczialisták gyer-
mek felvételekben.

JOÁNOVICS TESTVÉREK

fényképészek, Mátyás király-tér 32 sz.

Elsőrendű műterem: készit platin és fé-
nyes képeket: kívül nagyításokat, aqua-
relleket, olajfestményeket meglévő kis
képek után. o o o o o o o o o o o o o o o o

Öltözők a n. é. közönség rendelkezé-
zésére állanak. A téli hónapokban a
műterem minden helyiségefűtve van.

TELEFON 150.

(Ezelőtt KATÓ J.)

TELEFON 150.

TELEFON : 233.

TELEFON : 233.

ELENZÉK KÖNYVNYOMDA

KOLOZSVÁRT,

Deák Ferenc-u.

Motorerőre és a legmodernebb
gyorsajtókkal felszerelve. —

Izléses és hibátlan tiszta munka!

Elsőrangú műintézet.

Ajánlja az újabb időben a mai igényeinek, egyetlen motorikus erőre berendezett
könyvnyomdáját.

Intézetünkben a modern technika vívmányai szerint készítettnek a legegyszerű-
ribb és a legdiszesebb kivitelű mindennemű nyomtatványok: Zárszámadás,
báli meghívó, üzleti kártya, számla, körlevél, havi- és folyóirat, névjegyek stb.,
mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyek-
nek az izléses külső belbecsét is hivatva van emelni. De éppen olyan csinnal
és lehető olcsó árban készit mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és
ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors, pontos előállításáért a fele-
lősséget elvállalja. Vidéki megrendelést elfogadunk. Költségvetéseket ingyen.

Az „Ellenzék“ kiadóhivatala elfogad előzetéseket naptól-
napig. — Hirdetéseket felvállal. — Vidéki tudakozódásokra szívesen válaszol.